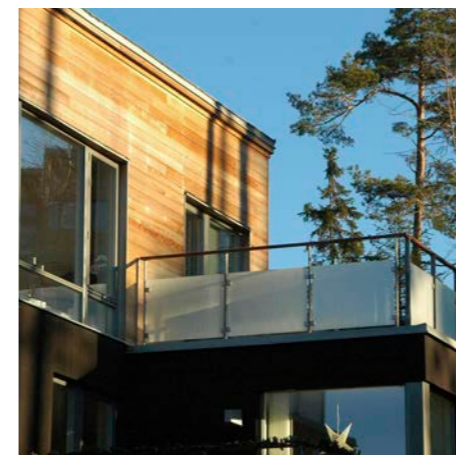
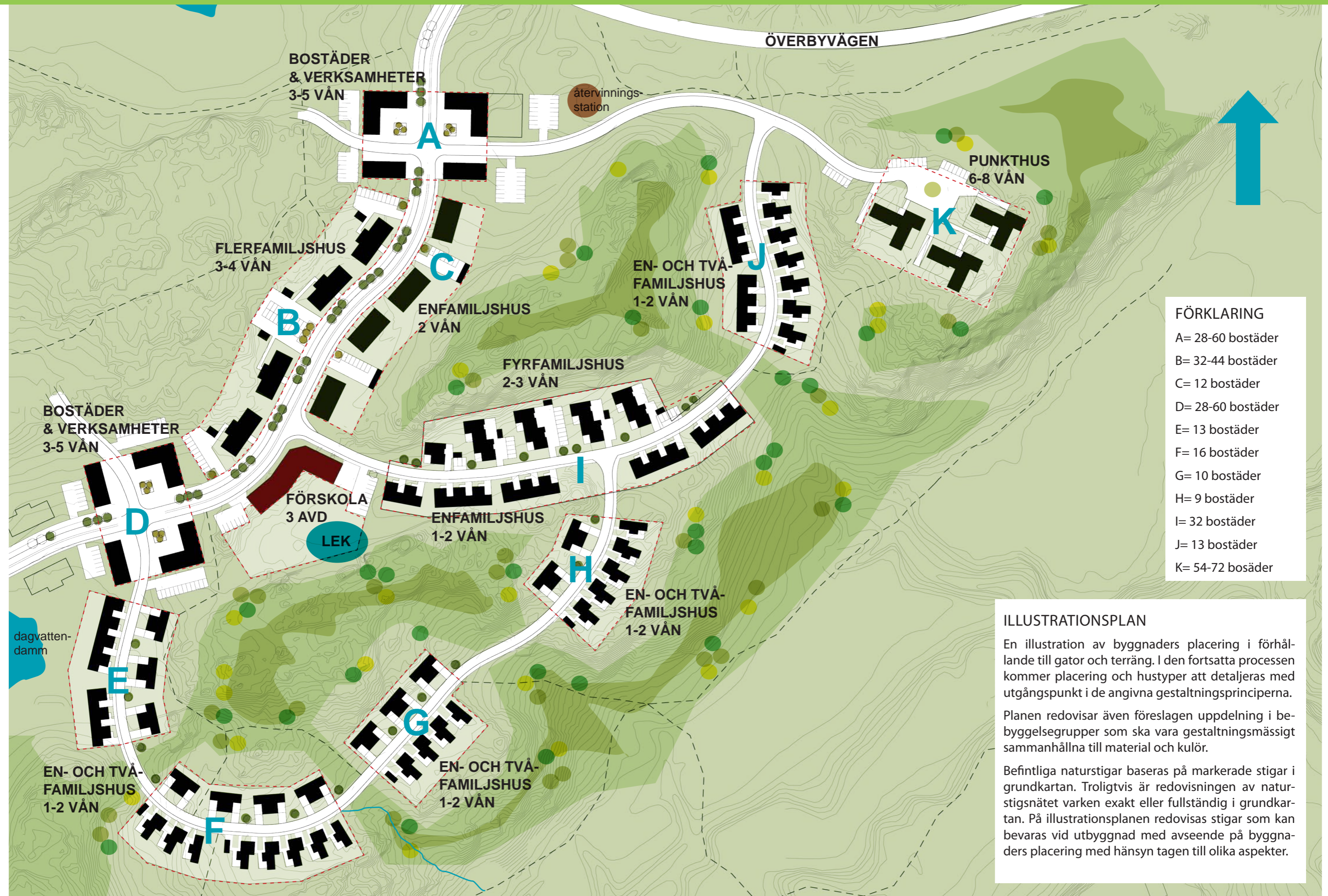

LÄRKETORPET • GESTALTNINGSPROGRAM

Orienteringskarta

flygfoto: hitta.se

ILLUSTRATIONSPLAN	2	GESTALTNINGSPRINCIPER	
		MARKBEHANDLING	7
		-Terränganpassning	
		-Slänter & Murar	
		-Naturmark	
		-Dagvatten	
INNEHÅLL	3	ALLMÄN PLATS	7
INLEDNING	4	-Gata	
PLANERINGSBAKGRUND		-Träd i gaturummet	
VAD ÄR ETT GESTALTNINGSPROGRAM?		-Plats	
STATUS		-Lekplats	
SAMMANFATTNING		-Möblering	
		-Belysning	
KONCEPT		-Skyltning	
		-Återvinningsstationer	
UTFORMNINGSIDÉ	5	-Verksamhetslokaler	
BEBYGGELSESTRUKTUR	5	KVARTERSMARK	8
- Bebyggelsen längs huvudgatan		-Avgränsningar	
- Bebyggelsen längs lokalgator		-Vegetation	
- Punkthusen		-Markmaterial	
GRÖNSTRUKTUR	6	-Trädgård	
GATUSTRUKTUR	6	-Dagvatten	
- Huvudgata		- Sophantering	
- Lokalgata		- Parkering	
		BEBYGGELSE	9
		-Placering på tomt	
		-Entréer	
		-Höjder	
		-Kulör, Material & Volym	

INLEDNING

PLANERINGSBAKGRUND

Lärketorpet ligger ca 5 km nordväst om Trollhättans centrum, i en expansiv del av kommunen. Översiktsplanen för Trollhättans tätort visar Lärketorpet som det största sammanhängande utbyggnadsområdet för bostäder väster om Göta Älv. 2008 utarbetades ett program för detaljplan som utreder förutsättningarna för utbyggnad av stadsdelen. Lärketorpet kommer att spela en stor roll för Trollhättan som boendeort, med en föreslagen utbyggnad av 1200 - 1700 nya bostäder av varierande utformning och upplåtelseform. Detta gestaltungsprogram utarbetas i samband med detaljplaneläggning av den första etappen, nordöstra området i den nya stadsdelen Lärketorpet, med ca 275 bostäder i form av villor, radhus och flerbostadshus.

2004 initierade kommunstyrelsen ett partnerskapsarbete för att i samverkan med intressenter skapa förutsättningar för goda boendemiljöer med bra kommunal service. Partnerskapet för Lärketorpet utarbetade ett styrdokument som i juni 2007 antogs av kommunfullmäktige. Styrdokumentet reglerar avgränsningen i stort mellan bland annat kvartersmark, huvudgator, större naturområden och allmänna funktioner. Detaljplaneprocessen har sedan mer i detalj prövat föreslagen markanvändning.

Planeringen av Lärketorpet sker med utgångspunkt i att det ska vara en hållbar stadsdel. Hållbarhetsarbetet bedrivs bland annat med hjälp av en miljöprofil som behandlar reglering av hållbarhetsfrågor som boendekvalitet, energi, markanvändning, materialval, resurshushållning, och transporter.

VAD ÄR ETT GESTALTNINGSPROGRAM?

Gestaltungsprogrammet är ett hjälpmedel för styrning av den yttre miljöns utformning. Kommunens och byggherrarnas gemensamma ambitioner redovisas i gestaltungsprogrammet för att säkerställa att en god helhetsutformning uppnås vid genomförandet. Målsättningen är att gestaltungsprogrammet ska utgöra ett stöd vid detaljplanering, bygglovshantering och projektering.

STATUS

Gestaltungsprogrammet upprättas av Trollhättan stad i samarbete med partnerskapet för Lärketorpet. Dokumentet utgör en bilaga till detaljplanen. Detaljplanen hänvisar till gestaltungsprinciper som behandlas och beskrivs i gestaltungsprogrammet.

Detta gestaltungsprogram som hör till den första detaljplanen för Lärketorpet behandlar både generella gestaltungsprinciper som ska gälla för hela stadsdelen och sådana som gäller specifikt för den första etappen. Vilka gestaltungsprinciper som är generella för hela utbyggnadsområdet Lärketorpet förtydligas i samband med olika avsnitt i dokumentet. Specifika gestaltungsprinciper behöver utarbetas i den fortsatta planeringen av övriga utbyggnadsetapper, då fler stadsbyggnadselement ingår och förutsättningar för olika delområden klargörs.

SAMMANFATTNING

Området har höga kvaliteter i de natursköna omgivningarna med ett levande kulturlandskap i väster och den dramatiska Björndalsravinen i sydost. Tillsammans med närområdets rika rekreativomöjligheter och den relativa närheten till Trollhättans centrum skapas förutsättningar för ett attraktivt boende.

Genom att ta tillvara de naturgivna förutsättningarna samt medvetet utforma struktur, bebyggelse och platser får boendemiljön attraktivitet genom karaktär och kvaliteter:

- Boende nära naturen, bebyggelse i direkt anslutning till skogsmark
- Byggnad på naturens villkor med terränganpassade gator och byggnader
- En stadsdel som upplevs sammanhållen där bebyggelse och utemiljö har varierad enhetlighet
- Husgrupper och naturmark i rytm given av terrängen
- Rumslighet i gaturummen genom medveten byggnadsplacering
- Lärketorpet utvecklas till en hållbar stadsdel

KONCEPT

UTFORMNINGSIDÉ

Olika karaktärer utformas för olika delområden. Genom varierande gestaltungsprinciper för olika delområden ökar orienterbarheten i stadsdelen. Verksamheter samlas till stråket som utgörs av huvudgatan.

Struktur, placering och detaljutformning utgår från en hög grad av terränganpassning. Det naturnära boende som det finns förutsättningar för och som eftersträvas ska avspeglas i markbehandlingen. Naturmark sparas i hög utsträckning i byggnaders direkta närhet.

Trots den utmaning som den kuperade terrängen utgör, ska det kännas att man har kommit till en sammanhållen stadsdel samtidigt som man upplever en intressant variation genom arkitekturen. Bebyggelsegrupper ska vara gestaltningsmässigt sammanhållna till material och kulör. Placering av bebyggelse med släpp av naturmark emellan skapar en rytm. Platser definieras rumsligt både av bebyggelse och den befintliga topografin. Möjlighet till utblickar tas tillvara.

BEBYGGELSESTRUKTUR

Inom etapp 1, den nordöstra delen av Lärketorpet, utformas delområden med olika karaktärer. Strukturen utgår till stor del från den kuperade terrängens förutsättningar och hur den kan nyttjas för att skapa en intressant bebyggelsestruktur. Tre bebyggelsekaraktärer utformas, med bebyggelse som till volym, placering, material och kulör skiljer sig åt:

Bebyggelsen längs huvudgatan

Längs huvudgatan utgörs husen av en sammanhållen bebyggelse med tydlig relation till gaturummet. En hög grad av rumslighet eftersträvas, vilket åstadkoms genom medveten byggnadsplacering och bearbetning av gatusektionens utformning. Bebyggelsen utgörs av flerbostadshus samt exempelvis radhus, det vill säga längre byggnadsvolymer som bildar vägar för gaturummet.

Där huvudgatan korsas av lokalgator bildas noder som utgör knutpunkter i gatunätet. De annonserar riktningförändringar och ändringar i gatans karaktär. Verksamheter kan ta plats i bottenvåningarna vid noderna och genom byggnaders placering skapas platser som inrymmer möblering och planteringar. Platserna har en högre bearbetningsgrad avseende materialval och gestaltning.

Byggnadsplacering och gatuutformning, och således rumsligheten längs huvudgatan, påverkas av den kuperade terrängen och funktionella krav som parkeringsplatser och tillräcklig gatubredd för kollektivtrafik.

Illustrationsplanen (sidan 2) visar en översiktlig illustration av utformningen som bearbetas i den fortsatta planerings- och projekteringsprocessen för att ambitionen angiven i gestaltningsprogrammet ska uppfyllas.

Bebyggelsen längs lokalgator

Bebyggelsen längs lokalgator utgörs av radhus, kedjehus, parhus och villor som i mindre grupper har enhetlig utformning. Variation råder mellan bebyggelsegrupperna. Husen relaterar till skogsmarken genom material och kulör och med terränganpassning genom val av hustyper och placering. Bebyggelsen får olika karaktär mot gatan jämfört med baksidan som gränsar till naturmark.

Bebyggelsegrupperna placeras in med hänsyn till den kuperade terrängen och naturmarken som sticker fram emellan dem ger en rytm längs gatorna.

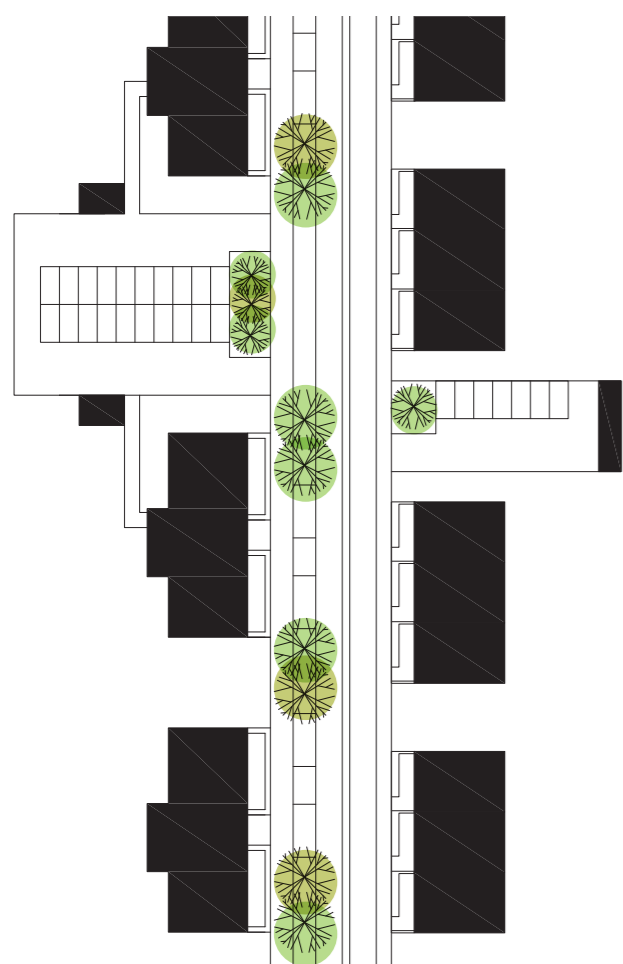
Småhusen kan utgöras av såväl en-, två- och fyrfamiljsbostäder beroende på vad som får plats inom tomtmarken med avseende på parkering o. dyl.

Punkthusen på höjden

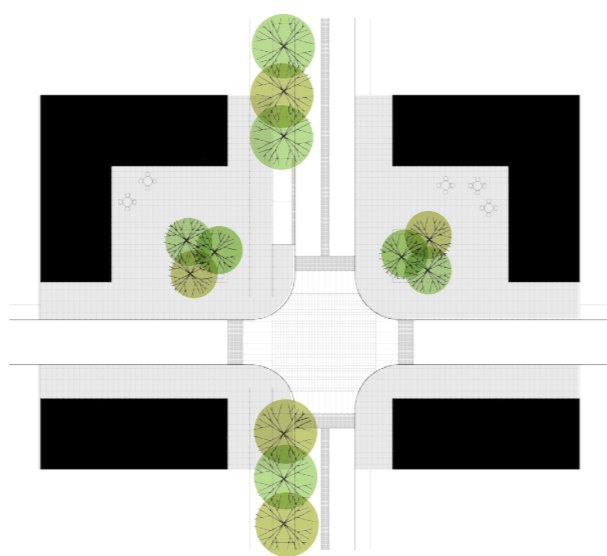
Punkthus placeras på en höjd där de både kommer att synas och ge utsikt över landskapet åt de boende.

Punkthusen kommer att annonsera Lärketorpet och ska utgöras av en sammanhållen grupp med karaktärsfull arkitektur.

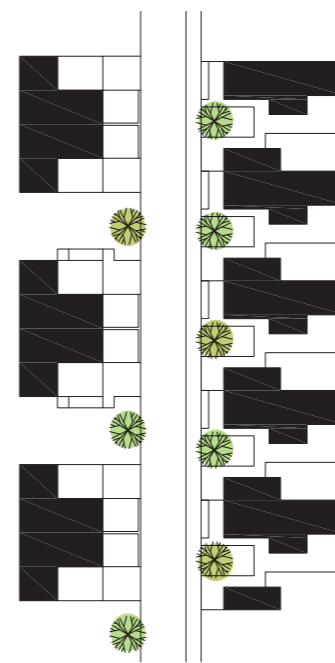
skala 1:1000

Gatuutsnitt - huvudgata

Gatuutsnitt - nod

Gatuutsnitt - lokalgata

Gatuutsnitt - punkthus

GRÖNSTRUKTUR

Mellan bebyggelsegrupperna ska allmänheten ha tillträde till naturmarken. I området finns ett nät av befintliga naturstigar. Bebyggelsens placering är delvis anpassad till stignätet. Emellertid sammanfaller stigarnas lägen i vissa fall med den mer tillgängliga mark som lämpar sig för bebyggelse. När området bebyggs kommer en del av förbindelsen till stignätet ske längs gator och kompletterande stigar som ansluter till de befintliga.

Ett vattendrag rinner i södra delen av området. Bebyggelsens placering är delvis anpassad till vattendraget, men med föreslagen struktur behöver bäcken ledas om längs en sträcka om drygt hundra meter.

Befintliga stengärdesgårdar sparas i möjligaste mån, gäller framförallt kommande etapper. Där det är möjligt med hänsyn till andra aspekter sparas stengärdesgårdar även på tomtmark. Stengärdesgårdar som inte kan sparas i befintligt läge tas omhand för återuppbyggnad på annan plats.

GATUSTRUKTUR

Gatornas hierarki tydliggörs genom gaturummets utformning;

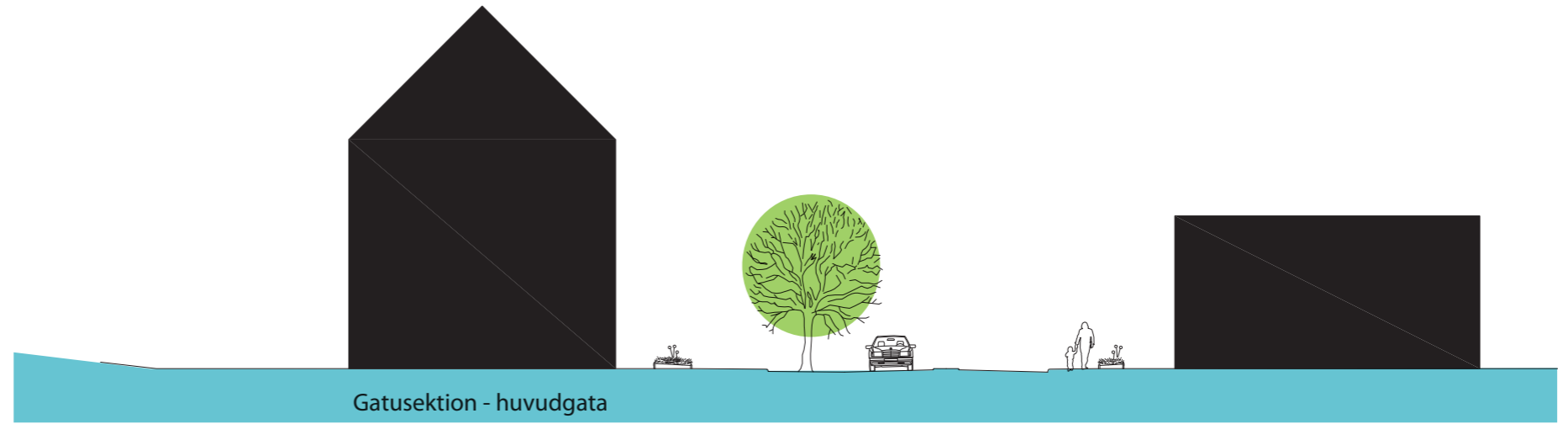
Huvudgata

Huvudgatan som ska fortsätta genom hela stadsdelen Lärketorpet har två separerade körfält som tillåter kollektivtrafik. Båda sidor om huvudgatan kantas av förgårdsmark framför husen. Längs gatans ena sidan utformas kantparkering samt cykelbana. Kantparkeringen växlas med trädplantering. På andra sidan finns en trottoar.

Utbackning på huvudgata undviks. Företrädesvis utformas gemensamma parkeringsplatser mellan husgrupper och flerbostadshus.

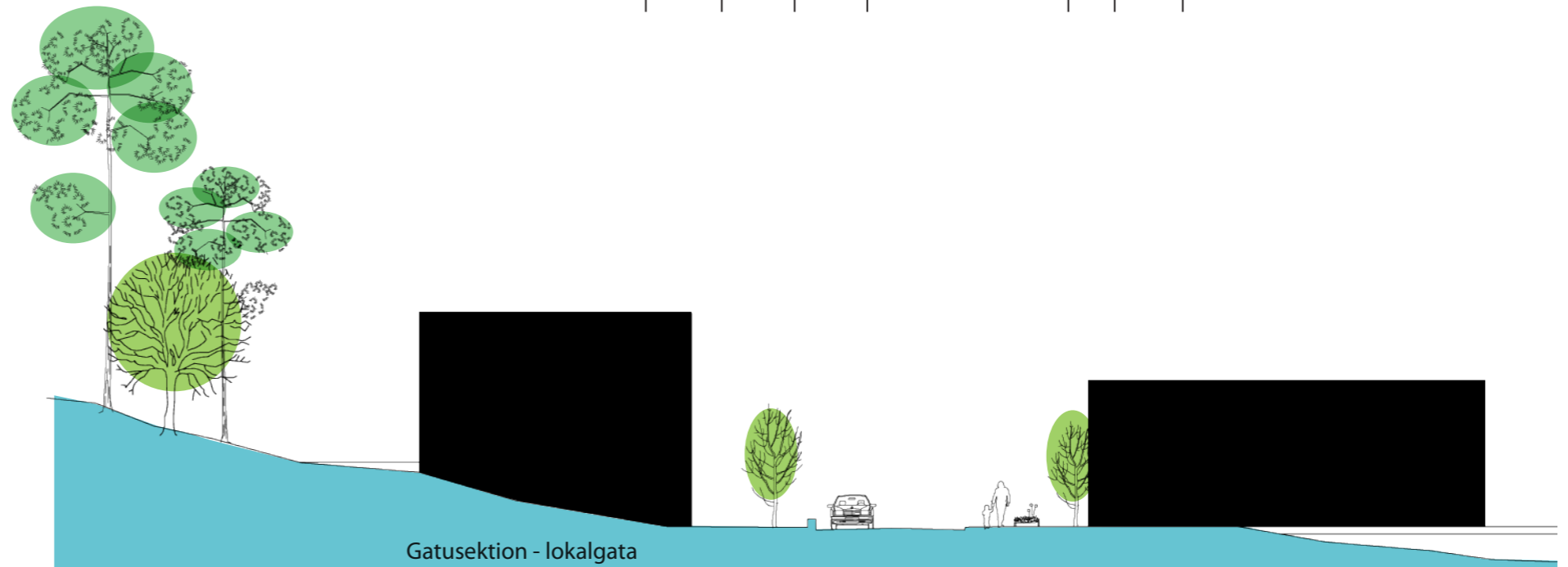
Lokalgata

Lokalgator är smalare och tillåter inte kollektivtrafik. Trottoar finns på ena sidan. Lokalgator flankeras av förgårdsmark som i princip är av samma mått för en bebyggelsegrupp. Parkering sker på småhusens tomtmark, men gästparkering kan ske längs gatan.

Gatusektion - huvudgata

3m	3m	3m	3-3.5m	0.5-1m	3-3.5m	2m	3m
förgård	GC-väg	träd/P	gatubredd 7-8 m		G-väg	förgård	

Gatusektion - lokalgata

5m	6m	2m	3m
förgård	gata inkl trottoar		förgård

skala 1:250

GESTALTNINGSPRINCIPER

MARKBEHANDLING

Terränganpassning

Stor vikt ska läggas vid höjdsättning och inplacering av byggnader i terrängen. Sprängning och schakt ska minimeras. Där terrängen är kuperad ska bebyggelsen utgöras av suterränghus eller slutningshus alternativt hus fritt placerade i terrängen på pelare.

Slänter & Murar

Slänthöjder ska minimeras. Slänter ska vara vegetationsbevuxna och inte utgöras av sten.

Vid schakt för vägar ska slänter utformas så naturligt som möjligt, både med avseende på jordschakt och bergschakt. Plantering ska ske med arter som passar den befintliga floran.

Maximal höjd för stödmurar ska vara 90 cm. Vid behov terrasseras marken med flera murar.

Naturmark

Naturmark ska skötas med inriktning mot rekreation. Specifika karaktärer förädlas och utvecklas. En skötselplan bör utarbetas.

Befintlig naturmark samt värdefulla träd som ska bevaras ska skyddas vid anläggningsarbete. I den fortsatta planeringen ska värdefulla områden och objekt uppmärksammas samt följas upp med skyddsföreskrifter i detaljplan och/eller exploateringsavtal.

Dagvatten

Mellan gata och bebyggelse ska det inte finnas diken. Vatten leds via kantstöd till brunnar för vidare uppsamling och infiltration enligt principen för lokalt omhändertagande av dagvatten. Anläggning för LOD placeras mellan bebyggelsegrupper. Öppet dagvatten som infiltrationsmark och dammar ska utformas med naturkaraktär.

ALLMÄN PLATS

Gata

Mittremsa längs huvudgatan utformas med granitkantstöd och ytskikt av betongplattor. Kantstöd längs huvudgatan utgörs av granit.

Markbeläggning på körytor respektive cykel- och gångytor ska vara enhetlig för de olika gatutyperna.

Träd i gaturummet

Trädplantering ska finnas längs huvudgatan. Två eller fler träd placeras tillsammans för att ge större trädvolym. Antalet parkeringar emellan anpassas till trädplanteringen så att trädraden upplevs som kontinuerlig.

Ett par olika trädarter kan väljas för plantering längs huvudgatan med avseende på hela stadsdelen. Dock ska trädvalet vara enhetligt för olika sekvenser.

Växtbäddar för träd ska utformas så generöst som möjligt för att ge dem goda betingelser för utveckling. Uppmärksamhet ska läggas vid gatusektioner under mark så att konflikt mellan trädens rotzoner och ledningar i gata undviks.

Plats

Vid gatunoder utformas platser i anslutning till lokaler för verksamheter. Platserna utformas för vistelse genom möblering och planteringar. Trädgrupper skapar gröna volymer. Vid gestaltning tas hänsyn till sol- och vindförhållanden så att bra mikroklimat skapas.

Lekplats

En lekplats anläggs centralt i området inom/ i anslutning till förskoletomten. Lekredskapen har naturen som förebild till material och utformning. Naturmarken tas tillvara för lek. Dock ska en del av lekplatsen inklusive lekredskap vara utformad för extra tillgänglighet för funktionshindrade.

Möblering

Möbler och utrustning i utemiljön (bänkar, papperskorgar, hållplatskydd o. dyl.) ska ha enhetlig utformning med avseende på typ, material och kulör. Dock kan valet även anpassas till byggnads- och platsgestaltning.

Belysning

Belysning ska ske med stolparmatur som höjdmässigt anpassas till den omgivande bebyggelsens skala. Belysningsarmatur längs huvudgatan ska vara enhetlig för huvudgatan i hela stadsdelen. Belysningsarmatur för lokalga- tor ska vara enhetlig för den första etappen.

Skyltning

Stadsdelens entrépunkter markeras med välkomnande skyltning, exempelvis i form av naturstensmurar.

Gatuskytning kan ges platsspecifik utformning för att framhäva Lärketorget som stadsdel.

Återvinningsstationer

Återvinningsplatser ska avgränsas med häckar, annan växtlighet, spaljé eller staket. Materialval för avgränsning anpassas till omgivande bebyggelse.

Verksamhetslokaler

Vid noder längs huvudgatan ska ges möjligheter till lokaler för verksamheter i bottenplan.

Vid den norra noden finns plats för en större verksamhets- eller butiklokal. Byggnadens och tomtens utformning ska anpassas till övrig bebyggelse och de riktlinjer som anges i gestaltningsprogrammet.

KVARTERSMARK

Avgränsningar

Förgårdsmark ska längs huvudgatan utgöras av gröna ytor. Ytan ska ej vara hårdgjord eller utgöras av trädäck.

Tomtmark ska ha tydlig avgränsning mot gata. Däremot sker inte avgränsning mot naturmark. Naturkaraktären blir en del av den privata tomten.

Mot huvudgata avgränsas privat mark med klippt häck. Mot lokalgata avgränsas privat mark företrädesvis med klippt häck eller vid behov med låg stödmur.

Vegetation

Befintlig naturmark samt värdefulla träd som ska bevaras inom tomtmark ska skyddas vid anläggningsarbete. I den fortsatta planeringen och vid platsanpassning av tomtmark och byggnader ska värdefulla områden och objekt uppmärksammas samt följas upp med skyddsföreskrifter i detaljplan och/eller exploateringsavtal.

Markmaterial

Hårdgjorda ytor utgörs på tomtmark i huvudsak av marksten eller grus, inte asfalt.

Trädgård

Bostäder bör ha stora uteplatser/terrasser (ca 15 kvm) i direkt anslutning till byggnad, för att avgränsning mot anslutande naturmark ska kunna undvikas samtidigt som de boendes behov av uteplatser tillgodoses.

Eventuell inglasning av uteplats bör utformas enhetligt.

I flerbostadshus bör lägenheter på bottenplan ha egen uteplats och lägenheter på övre plan bör ha tillgång till delar av tomtmarken.

Dagvatten

Dagvatten ska i första hand tas omhand inom respektive tomt. Där det inte är möjligt utformas anläggning för lokalt omhändertagande av dagvatten, LOD, för respektive bebyggelsegrupp. Intill bebyggelsegrupper utformas öppet dagvatten som infiltrationsmark och dammar med naturkaraktär.

Sophantering

Vid småhus avskärmas sopbehållare med plank eller spaljé.

Parkering

För flerbostadshus ska anordnas minst en bilplats per lägenhet i samlade parkeringsgårdar på kvartersmark. För att bevara småskaligheten och anpassa till kuperad terräng bör parkeringar inte rymma mer än ca tolv platser. Parkeringar bör avgränsas med häckar, annan växtlighet, spaljé eller staket för att minska bilars visuella dominans. Markbeläggning för parkeringsplatser ska företrädesvis vara gräsarmering.

För punkthusen på höjden sker parkering huvudsakligen i parkeringsgarage som anläggs under bostadshusen.

För verksamheter vid gatunoder kan antal platser utökas men anpassning till terrängen ska vara vägledande.

För radhus och parhus längs huvudgata bör parkering ske på samlade parkeringsytor för att undvika utbackning på huvudgatan. Viss parkering kan även ske som kantstensparkering.

För radhus och parhus längs lokalgata ska parkering ske på egen tomtmark. Gästparkering kan ske längs gata. Garage eller carport ska integreras med bostadshuset alternativt utformas och placeras lika för hela bebyggelsegruppen. Mellan gata och carport ska avståndet vara 6 meter.

BEBYGGELSE

Placering på tomt

Byggnader längs huvudgata placeras 3 meter från trottoar.

Byggnader längs lokalgator placeras 3 – 6 meter från trottoar/gata. För respektive bebyggelsegrupp gäller samma avstånd.

Ovanstående placeringsprinciper måste på vissa platser modifieras på grund av gatulinje och terräng. Harmonisk byggnadsplacering eftersträvas, med balanserade huslinjer anpassade efter hur volymerna upplevs längs gaturummet.

Förgårdsmark får inte bebyggas.

Entréer

För byggnader längs huvudgatan placeras entréer företrädesvis mot gatan.

Höjder

Bebyggelse längs huvudgatan: 2 – 4 våningar med möjlighet att gå upp till 5 våningar vid noderna.

Radhus, kedjehus, parhus och villor längs lokalgator: 2 våningar med möjlighet att tillskapa en ateljévåning.

Punkthusen på höjden: 6-8 våningar.

Kulör, Material & Volym

Karaktärsdragen som särskiljer bebyggelsen i de tre olika delområdena uttrycks till stor del genom skilda kulörer och material;

Fasader längs huvudgatan färgsätts med ljusa kulörer alternativt varma färgtoner.

Småhusen längs lokalgator ska ha ett enhetligt materialval och en sammanhållen färgskala för varje bebyggelsegrupp. Fasadkulörer ska vara i en dov färgskala anpassade till naturen.

Punkthusens fasader färgsätts med ljusa kulörer. Punkthusen ska utformas enhetligt så att de upplevs som en sammanhållen grupp.

Kulörer och material för teknik- och komplementbyggnader ska anpassas till omgivande bebyggelse.

KONTAKTUPPGIFTER

För ytterligare information kontakta
Stadsbyggnadsförvaltningen
Trollhättan Stad, 0520-49 50 00 (vxl)

stadsbyggnad@trollhattan.se